

מעורב

בן-גוריון

עיתון היחידה למעורבות חברתית, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
גליון מס' 1 • סיוון תש"ע • יוני 2010

אימך בחברה לווה יומי!

ביטוח מושלם!? קופות החולים "כללית"
ו"מכבי" החלו לשווק ביטוחים פרטיים לכיסוי
תרופות "מצילות חיים". האם צעד זה הוא ביטוי
לדאגה למבוטחים? ומי ייחנה מצעד זה?

המסלול החברתי קהילתי

טלי סרוסי, מדריכה בפנימייה לנערות
בסיכון, חושפת אותנו לעולם שלא בטוח אם
היינו מודעים אליו. חיבוטי הנפש ותהיות
בקשר להמשך הפעילות החברתית.

מה בפיתה

"מעורב בן-גוריוני" עיתון היחידה למעורבות חברתית, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב.

מופק על ידי היחידה למעורבות חברתית.

מנהלת היחידה: עו"ד ורד סרוסי כ"ץ

עורך העיתון: טל כהן

עיצוב גרפי: קורן עיצובים, אדוה קורן חביב

טלפון המערכת: 054-5491895

פקס המערכת: 08-6472921

דואר אלקטרוני: BenGuriony@gmail.com

דף פייסבוק: מעורב בן גוריוני

תודות ל: אושרית אליעזר, רכזת תוכניות מלגה לסטודנטים.
אילן קלגרד, רכז תכנית הדורות הפתוחות. נועם רוחם-חן.
נתי צחנסקי-GONZO Design Studio-על עיצוב הלוגו.

2 עמ'	דבר מנהלת היחידה
3 עמ'	עבדים סוציאליים / טל כהן
4 עמ'	פליטים ומבקשי מקלט / מיכל רותם
5 עמ'	מאחורי הסורגים / עינת דביר
6 עמ'	המסלול החברתי קהילתי / טלי סרוסי
8 עמ'	השגרה הלא רגילה שלי / אשר איריס הבועה הסטודנטאילית v מעורבות חברתית /
9 עמ'	רביב לוטם
10 עמ'	ביטוח מושלם?! / ד"ר דני פילק
12 עמ'	הבנאליות של הזיכרון / אוהד גמזו
14 עמ'	פלצבו / טל כהן
15 עמ'	זמן איכות

דבר מנהלת היחידה / עו"ד ורד סרוסי כ"ץ

אני שמחה לפתוח את הגליון הראשון של העיתון "מעורב בן גוריוני". מטרת עיתון זה היא לחשוף את הפעילות המתקיימת ביחידה למעורבות חברתית באוניברסיטת בן-גוריון בנגב. בנוסף, מהווה עיתון זה במה לקורות אתכם, פעילים לטובת צדק בחברה, בעשייתכם בתוך הזירה הזו. בעיתון זה תוכלו להציג את התרומה של הפעילות לכם ולקהילה במסגרתה אתם פועלים. כמי שכבר מנוסים בעשייה חברתית, אתם בודאי יודעים, כי בצד הסיפוק הרב, ההנאה, ההתרגשות ותחושת הגאווה הנלוות לפעילות, יש לעיתים דילמות כבדות משקל, התלבטויות, שחיקה, תסכולים ואכזבות. גם לאלה וגם לאלה אנו רוצים לתת במה.

היחידה למעורבות חברתית מעודדת יוזמות המבקשות להרחיב את הפעילות החברתית ולהשפיע על פני החברה. הוצאתו של העיתון היא פרי יוזמתו ועבודתו הברוכה של טל כהן, סטודנט בתכנית "קרן משה-התכנית למנהיגות". מגיעות לו על כך כל התודות והברכות.

בהזדמנות זו אני מבקשת לומר תודה גם להנהלת האוניברסיטה בהנהגתה של פרופ' רבקה כרמי על משנה החשיבות שהיא נותנת למעורבות החברתית בקמפוס האוניברסיטה וביחידה למעורבות חברתית בפרט. לכם, כל השותפים לתכניות היחידה, תודה מקרב לב על פעילותכם המאומצת וההשקעה היפה. אוניברסיטת בן-גוריון בנגב גאה בכם!

ישר כוח,
ורד סרוסי כ"ץ
מנהלת היחידה

מספר התקנים משפיע גם על מספר האנשים שבו מטפל כל עובד סוציאלי - לא פחות מ-250.

על פי הסטטיסטיקה, עובד סוציאלי מתחיל יקבל השלמת הכנסה לשכר מינימום במשך עשר שנות עבודתו הראשונות. עובד סוציאלי בדרגה הגבוהה ביותר, בעל תואר שני וותק של 25 שנה, ישתכר בממוצע 6,265 שקלים.

נתונים שנאספו הצביעו על כך שכשליש מן העובדים הסוציאליים בישראל מועסקים על ידי גורמים חיצוניים כדוגמת עמותות וחברות כוח האדם. נתונים אלו מצביעים על מדיניות ממשלתית בעלת מגמה ברורה - הפרטה. אינני רוצה להיכנס אל סבך הטיעונים בנוגע לנושא, ברצוני לתאר מצב שבו הממשלה מדירה ידיה מן הטיפול באוכלוסייה החלשה שזקוקה לתמיכתה.

נתון נוסף אשר ניתן להתייחס אליו הוא אחוז הנשים העוסקות במקצוע בישראל - 89% מן העובדים הסוציאליים בישראל הם נשים. כיום מוכח כי שכרן של נשים אינו משתווה לשכרם של הגברים באותה העבודה. עם זאת קיימים כיום מקצועות שנוטים לייחס אותם באופן מגדרי. עובד סוציאלי מצטייר בעיני רובנו כתפקיד נשי. יש הטוענים כי השכר בתפקידים הנשיים הוא נמוך מעצם הייחוס המגדרי שלו. במקצועות שבהם הרוב נשים שכרן יכול להיות נמוך ב-25% משכר הגברים. מכאן שלמאבק זה ישנו היבט חשוב נוסף ובעל ערך גבוה בקיומו.

זהו אבסורד כי אדם אשר מקצועו לתמוך באוכלוסייה החלשה בחברה נזקק בעצמו לסעד. כיצד עובד סוציאלי אמור לשבת מול ילד אשר נזקק לעזרתו, להיות אוזן קשבת לייסוריה של אישה המוכה על ידי בעלה באופן קבוע או לטפל במשפחה ששכרה אינו גבוה מספיק כדי להתקיים, כאשר מצבו הכלכלי אינו מובטח וכאשר אינו יודע כיצד "יגמור את החודש".

בחודש שעבר נערכה הפגנה בשער האוניברסיטה. המפגינות ישבו על הרצפה, אחת מהן אחזה בגיטרה, השנייה שרה שירים ומדי פעם בפעם פנתה אלה העוברים והשבים בבקשה להעניק להם את צ'ק השכר של העובד הסוציאלי המתחיל, צ'ק על סך 2299 שקלים.

הגוף אשר הוציא את המאבק אל הפועל באוניברסיטת בן-גוריון הוא מוקד הזכויות לנפגעי הפרטת שירותי הרווחה. המוקד הוקם בשנת 2007 על ידי איגוד העובדים הסוציאליים, האגודה לקידום העבודה הסוציאלית ופורום מרצים סטודנטים לצדק חברתי במחלקה לעבודה סוציאלית באוניברסיטת בן-גוריון. מוקד הסיוע לנפגעי הפרטת שירותי הרווחה הוקם על מנת לקדם את זכויותיהם של עובדים סוציאליים המועסקים על ידי עמותות וחברות כוח אדם בתנאי העסקה פוגעים. בנוסף, המוקד שם לעצמו למטרה להבטיח את זכויותיהם של לקוחות שירותי הרווחה.

מצבם של העובדים הסוציאליים במשק הוא בכי רע. אחד מכל ארבע עובדים סוציאליים זקוק להשלמת הכנסה. התנאים הסוציאליים להם זוכים העובדים הסוציאליים על פי רוב אינם משתווים לתנאי המינימום הקבועים בחוקי העבודה של מדינת ישראל. לדוגמה: עובד סוציאלי הנמצא בכוננות שבת מקבל שכר עבור שמונה שעות עבודה בלבד, כשבמקרים רבים נדרש לעבוד במשך 24 שעות ברציפות. יש להבין כי למשרה מסוג זה אין שעות קבועות, והעובד יכול להיקרא בכל רגע נתון לטפל באישה שהותקפה על ידי בעלה או בילד שיש חשש כי היה קרבן לפגיעה מינית או פיזית.

בישראל כ-15 אלף עובדים סוציאליים. מדי שנה מסיימים כ-1,100 עובדים סוציאליים את לימודיהם לתואר ראשון, אולם רובם מתקשים מאוד למצוא מקומות עבודה. הדבר נובע מהיעדר תקנים מספיקים במוסדות המדינה. כל שכן

את האחריות למצב העיר, אך לא בקבוצה שהובילה למצבה של ערד כיום, די ברור שמדובר כאן בשעיר לעזאזל.

מה שמוביל לשאלה השנייה, איך בכוונתה של טלי פלוסקוב להוביל מהלך שכזה? אין ביכולתה ובסמכותה של ראש העיר החדשה לעשות זאת, על אף שיש לציין ש"בזכות" הקשיים עימם מתמודדים אנשי הקהילה, כמו למשל במציאת דירות להשכרה בערד והיחס לו הם זוכים מצד תושבים שונים, רבים מהם מבינים שהם אינם רצויים והחלו עוזבים מרצונם את העיר.

השאלה השלישית נוגעת דווקא לבסיס לדרישה זו של ראש העיר, האין מדובר פה במידה של גזענות? לדבריה של פלוסקוב, על מדינת ישראל ליצור חלוקה שווה בנטל הפליטים, על כך אין עוררין כמובן וברור שהפריפריה הישראלית לא צריכה לקלוט אלפי מבקשי מקלט. אך מדוע אם כך להציג מספרים מנופחים? בראיון לתוכנית רדיו עם בחירתה טענה פלוסקוב כי בערד נמצאים כיום מעל 800 מבקשי מקלט, אין ספק שמדובר במספר מופקע, על כך יעידו גם גורמים מתוך העיר. ניתן לשער שהכוונה בהצגת כמות כפולה של מבקשי מקלט מזו הקיימת במציאות, היא להותיר את העיר ריקה לחלוטין מהם, או לפחות עם כמות קטנה ככל האפשר של מבקשי מקלט. מאכן מבצבץ גם חשד שמדובר במידה של גזענות תחת אמתלה של הומניטאריות ורצון טוב.

בשורה התחתונה חשוב להסביר שמבקשי המקלט החיים בערד כיום הגיעו מדרום סודן ומחבל דרפור, אזורים בהם מתחוללות מלחמות אזרחים ורציחות עם ועל כן גירושם אינו עומד כיום על הפרק. עלינו להוות מקלט הולם לאלה שזקוקים לו, במקום לנסות להוקיעם ולהעבירם מחלק אחד לחלק אחר במדינתנו. אין ספק שהפתרון לבעיה מצוי ביצירת מדיניות ממשלתית ברורה, אך במקביל לדרישה זו, יש להתמודד עם המציאות הנתונה ולאפשר למבקשי המקלט חיים בטוחים ומכובדים כאן בדרום.

מיכל רותם היא ממקימות קבוצת "סטודנטים בן גוריון למען הפליטים ומבקשי המקלט". הקבוצה זוכה לתמיכה מ"קרן משה" והייתה לאחת מהפרויקטים החברתיים שפועלים בקרן. לפרטים נוספים ולהצטרפות לקבוצה:

students4refugees@gmail.com

מגוון רחב של כתבות והתבטאויות של גורמים שונים בנושא קהילת הפליטים ומבקשי המקלט בישראל חושף את הניסיונות החוזרים והנשנים ליצור דה-לגיטימציה של אוכלוסייה זו ושל עצם הימצאותה כאן בישראל.

לא צריך לעזוב את הדרום, להרחיק עד תל-אביב, או לעלות לירושלים, בכדי להיחשף למגוון קריאות גזעניות ולמצוא שימוש מכוון במושגים מוטעים. רק לפני חודש הסתיימו הבחירות לראשות עיריית ערד בניצחונה המוחץ של טלי פלוסקוב שהתמודדה מטעם מפלגת "ישראל ביתנו". ההצהרה הראשונה של פלוסקוב, מיד עם בחירתה, עסקה באופן לא מפתיע, דווקא באוכלוסיית הפליטים ומבקשי המקלט החיים בעיר.

נכון, ערד היא לא מה שהייתה פעם. מעיר שהיו בה ועדות קבלה מחמירות, הפכה לעיר שרבים עוזבים אותה. ממוקד של תירות ופסטיבלים, היא הצטרפה לערים נוספות בדרום, כאשר שר הפנים החליט להודיע על סיום תפקידו של ראש העיר ולמנות לה ועדה קרואה. ייחודה של ערד אם כן, הוא בכך שבתקופה האחרונה נדמה, שאת כל צרותיה של העיר, משליכים דוברים שונים על בני אוכלוסייה אחת בלבד, מבקשי המקלט.

אין ספק שנוהל "חדרה-גדרה" היה ועודנו נוהל מקומם. מכעים לחשוב על ההחלטה שמטרתה להעביר את מבקשי המקלט והפליטים אל מעבר לגבולות המרכז הישראלי. נכון, נוהל חדרה-גדרה העביר את הנטל אל הפריפריה, מעולם לא היה בו יותר מדי היגיון, הוא בוטל, היה ואינו עוד, ולמרות זאת, נדמה שדווקא באזורנו מתעקשים להתעלם מפרט זה.

אין לי צל של ספק, שיישומו של נוהל זה הקשה מאוד על תושבי ערד ועל הרשות המוניציפאלית בעיר. קהילת הפליטים ומבקשי המקלט בה גדלה במהירות וצמחה למעל אלף בני אדם. אך האם גם כיום, כמעט שנה לאחר ביטול הנוהל, כאשר מונה קבוצה זו פחות מ-400 בני אדם ורבים ממשכים לעזוב, ממשיכה קבוצה זו להוות בעיה מרכזית כל כך בעיר, עד שהיא עומדת במרכז הצהרת הניצחון של טלי פלוסקוב?

קריאתה של ראש העיר ערד להתחיל בפנינו מדורג של מבקשי המקלט מן העיר, טומנת בחובה מספר שאלות. האחת, זו שהעליתי זה מכבר, היא האם מבקשי המקלט הם הבעיה המרכזית העומדת בפני העיר ערד כיום? דעתי היא שמדובר בקבוצה בולטת שקל להטיל עליה

מאחורי הסורגים/ עינת דביר, מתנדבת בצער בעלי חיים

יוצא לטיול שלוש פעמים ביום, כלב בצב"ח יוצא פעם ביומיים בממוצע, בתקופת מבחנים אפילו פחות.

המטרה העיקרית שלנו היא שיהיו כמה שפחות כלבים במכלאה וכמה שיותר כלבים בבתיים, ולכן אנחנו משתתפים בימי אימוץ ועוזרים למשפחות שמגיעות למכלאה למצוא את החבר החדש שלהן, חבר לכל החיים. בנוסף, אנו מפעילים "בלוג אימוץ" שבו ניתן לראות תמונות, לקבל מידע על הכלבים שנמצאים במכלאה, לשאול שאלות ולהתעניין לפני שמגיעים למכלאה.

מי שאינו מקומי ואינו רגיל למזג האוויר המדברי, למד על בשרו את צניחת הטמפרטורות בלילות החורף. הדעה הרווחת כי "לכלבים יש שכבת שומן שלבני אדם אין" אינה נכונה לגבי כל הזנים, וגם עם שכבת השומן הזו מאוד קר בעיר הזו. לכן אנו אוספים שמיכות ישנות, בגדים שאתם כבר לא מעוניינים בהם וכן רצועות, חגורות וצעצועים על מנת להנעים את זמנם של חברינו במכלאה.

אם אתם מעוניינים לעזור לנו להוציא את הכלבים לטייל, להשתתף בימי אימוץ או למסור ציוד שיכול לעזור לנו- אנו נשמח לכל עזרה, בתמורה תקבלו הרבה אהבה מחברינו ההולכים על ארבע וגם מקום של כבוד בגן עדן לכלבים.

ברחוב יהושע הצורך בבאר שבע, קצת אחרי שעוברים את הבניין הגדול של "הוט" ואת תחנת הדלק "דור" מתחילים לשמוע את הנביחות ואת היללות. שלט ישן ודהוי תלוי בכניסה ומעיד- "צער בעלי חיים". אכן מקום מצער. שורות של כלובים, בכל כלוב נמצאים בין שניים לארבעה כלבים.

אני מתחילה בסיבוב הקבוע שלי - עוברת כלוב אחר כלוב, אומרת שלום, מלטפת ומגיבה לנביחות. הם נובחים משמחה או מתסכול, הגנה על טריטוריה, ניסיון להשיג תשומת לב (התחרות קשה, ישנם יותר ממאה כלבים וכולם רוצים שיתייחסו אליהם).

הכלבים הללו לא בהכרח הגיעו מהרחוב, חלקם הגדול גדל בבתיים עם חצרות, התחנך על ידי משפחות וטייל טיולים בקביעות. מאחורי כל נביחה מסתתרת נשמה שרוצה בית, חיים חדשים, מישהו להחזיר אליו כדור או מקל... אז מה אנחנו המתנדבים עושים על מנת לשפר את המצב?

בראש ובראשונה, מוציאים את הכלבים לטייל; אין מי שיעשה זאת מלבדנו. צער בעלי חיים (או בלשוננו- צב"ח), הנה עמותה ללא מטרות רווח והעובדים בה עושים את הפעולות הבסיסיות על מנת לעזור לכלבים הללו לשרוד: מאכילים אותם, מנקים את הכלובים, מעבירים אותם בדיקות רפואיות ועוד, אך אין להם זמן ומשאבים להוציא אותם לטייל. כלב רגיל

אז צרו עמנו קשר

התקשרו: 08-6281808

בואו לבקר: יהושע הצורך 7 ב"ש

היכנסו לבלוג: <http://israblog.nana10.co.il/blogread.asp?blog=519956>

המסלול החברתי קהילתי / טלי סרוסי, פעילה ב"קרן משה"

בלי שום צל של ספק תחושת השליחות והחשיבות בעבודתי התפתחה ומתפתחת ממשמרת למשמרת. אז מה עם המשבר שדיברתי עליו? מיד תבינו.

לאחרונה הוחלט על קיצוצים במקום עבודתי. כדרך קבע שגר המדריכים הוא 23 שקלים לשעה, אולם לפני מספר שבועות הודיעו לנו בחגיגות שמעשיו על משמרות הלילה נקבל רק 50% מהשכר לשעה, כלומר 11.5 שקלים לשעה! הפנימייה שבה אני עובדת שייכת לעמותה חברתית המפעילה מערכים ופרויקטים נפלאים. אנו המדריכים האמנו, באמת ובתמים, שעמותה בעלת האג'נדה חברתית מובהקת תדאג גם לרווחת העובדים שלה. התאגדנו חמישה מדריכים ממקום עבודתי ויצרנו קשר עם מדריכים במערכים אחרים של אותה עמותה על מנת ליצור ועד, שיביע את עמדת העובדים בפני ההנהלה. האמנו שמדריכים מאושרים יובילו לילדים מאושרים. פנינו אל בעלי העמותה, דיברנו ממעמקי לבנו כשהעלנו את חששותינו הכלכליים והסברנו כי אם השכר שלנו יקוצץ, נאלץ לחפש עבודה אחרת. לא רצינו לעזוב ולא איימנו בפיתורים המוניים. היינו קשובים למצב הכלכלי הלא פשוט, אבל עדיין, למה על גב המדריכים? יתר על כן, הדגשנו שהמאבק מתנהל למען העובדים ולמען חיזוק הקשר בין ההנהלה לעובדים. תגובת ההנהלה הייתה מפתיעה ומרתיעה. הם נדהמו שבכלל העזנו לחשוב על הרעיון המטורף הזה, כיצד העזנו להקים ועד?! הרי שוועד מיועד לעובדים מנוצלים במפעלים לאריזת עופות ולא לסטודנטים בעבודה זמנית (שנתיים עד ארבע), שעובדים עם נוער בסיכון ונותנים את נשמתם עבור 23 שקלים לשעה.

במבט לאחור, אני מבדחת כשאני חושבת על הכוונות התמימות שהיו לנו, על כך שרצינו להפוך את מקום עבודתנו למקום טוב יותר, על כך שהאמנו שוועד ימנע תחלופת עובדים, על כך ששמנו את עצמנו על הגדר למען דורות באים של עובדים אכפתיים בעמותה חברתית, שמטפלת באוכלוסייה שהחברה

לאחרונה חוותי משבר. לא משבר בזוגיות וגם לא משבר בזהות המינית, אלא משבר בזהות החברתית קהילתית שלי. אנסה לפשט את העניין. אני סטודנטית שנה שנייה באוניברסיטה, פעילה ביחידה למעורבות חברתית, מתנדבת באגודת אק"ם במועדוניות למבוגרים בעלי פיגור שכלי. בנוסף, אני עובדת שנתיים כמדריכה בפנימייה לנערות בסיכון. העבודה שלי מאתגרת ומספקת מאוד. אני משמשת לבנות בפנימייה מעין תחליף להורים שאין להן ומשתדלת כל יום מחדש לעטוף אותן באהבה, שמעולם לא קיבלו. לא הגעתי לעבודה הזו מתוך תחושת שליחות, אבל

תיאטרון "הברווז" -
"צ'אליים כלואים, הברונדיבאר"

לקראת יום השואה העלה תיאטרון "הברווז" את ההצגה "צ'אליים כלואים, הברונדיבאר", העוסקת בילדות בשואה באמצעות סיפורים של ילדי גטו טרזינשטאט. תיאטרון "הברווז" הוא מיזם חינוכי חברתי לנוער, המופעל ביחידה למעורבות חברתית באוניברסיטת בן-גוריון בנגב בתמיכת קרן "הברווז".

בהצגה צפו בני נוער מבאר שבע הלומדים בכיתות ז'-י"ב. לאירוע הוזמנו ניצולי שואה מעמותת "עמך" בבאר-שבע, סגל האוניברסיטה וסטודנטים.

תמונת אילוסטרציה, תיאטרון באר שבע

ניצוצות אהב

היחידה למעורבות חברתית פועלת לשפר את המוטיבציה של בני נוער בני העדה האתיופית ללימודים אקדמיים. התכנית מסייעת לתלמידים לשפר את

הישגיהם ולהשיג תעודת בגרות איכותית, שתאפשר להם השתלבות מלאה בחברה הישראלית. כעשרים תלמידי כיתה י' בני העדה האתיופית נחשפים באוניברסיטה לתחומי הדעת השונים: רפואה, פיזיקה, מתמטיקה, מחשבים, פסיכולוגיה ועוד.

התכנית כוללת הזנה והסעות מאורגנות של התלמידים לאוניברסיטה. התכנית פועלת בשיתוף מכון ברנקו וייס, עתידים והסוכנות היהודית.

שנערה חושבת על לשים קץ לחייה, היא חייבת לראות חיוך ממישהו אוהב. כשנערה מתאהבת בתמימות בנער אחר, היא חייבת מישהו תומך לידה. אי אפשר לגדול אחרת. נערים ונערות שגדלים לבד מגיעים למחוזות אפלים. תפקידינו בתחום החברתי לנתב את דרכם של אותם צעירים למחוזות טובים יותר.

בינתיים, לרגעים ספורים, אני משתדלת בכל כוחי, מקווה ומאחלת לעצמי להיות המשענת שזקוקים לה הנערות והנערים. יחד עם זאת, אני מאמינה בכל לבי שחברה שתמשיך לתגמל אנשים בהתאם לידע במחשבים, לאוריינטציה כלכלית או לאמביציה לעשיית כסף, היא חברה שמתעלמת מבעיותיה ולא מסתכלת על דרכי טיפול אלא על דרכי טאטוא. יש אנשים בחברה שזקוקים לעזרה. אנחנו כאן כדי לתת אותה, אבל גם לנו יש שכר דירה, שכר לימוד ורצון להרגיש מכובדים ושוייכים לחברה ולא מנוצלים עלידה.

כבר לא מתייחסת אליה. אותה עמותה חברתית התגלתה ככוחנית ואפילו מאיימת. כל מארגני הוועד זומנו לשיחות, ובהן כל אחד מאיתנו ננזף על ידי ההנהלה. נאמר לנו שאנחנו לא מספיק טובים, שלא ניתן להאמין בנו עכשיו, לחלקנו בוטלו משמרות וכולנו נשאלנו אם אנחנו מאמינים שאנחנו מסוגלים להמשיך ולעבוד. וכך, מבווישת ומצטערת אני נאלצת לספר לכם שהמאבק דעך עד שנעלם כמעט לגמרי.

משהו בי נשבר. משהו באמונה שלי וברצון שלי לעבוד בעבודות חברתיות שתורמות לחברה נפגע. בשנתיים האחרונות בחיי ראיתי כמה חשוב זה לעבוד למען הקהילה. ראיתי שגם כאשר אין לי הרבה משאבים, עדיין יש לי יותר מרוב האנשים. איחלתי לעצמי שכל החיים אני אמצא מקום עבודה שמשלב משכורת ותרומה לקהילה. אני יודעת שיש הערכה רבה לעבודתי ולעבודות דומות, אבל איך אמרו לנו כשהיינו קטנים? עם הערכה לא הולכים למכולת. ומעבר לפן הפרקטי, שכולם סביבי עובדים בעבודות לא חברתיות מקבלים יותר, מה זה אומר עלי ועל חבריי לעבודה? שאנחנו פראירים? שמזלזלים בעבודתי. ולכן לא מגיע לי את שמגיע לי כחוק?

בעל כורחי, לימדו אותי מנהלי הישירים את מה שכולם מסביבי כבר אמרו. שלהתנדב תמיד אפשר, עשיית כסף זה הדבר החשוב באמת. התגמול מגיע למי שבאופנה, וחיונך נוער בסיכון מעולם לא היה סקסי. אנשים שעובדים בעבודות כאלו הם מדהימים, באמת, אבל כל החיים יזדקקו לעוד קצת כסף.

אז מה אעשה? לאן אפנה? למסלול הירוק פטור ממש ורגשות אשם שבו מגלגלים כסף וחושבים על העסקה הבאה. או למסלול האדום בו מניחים את הלב על גגש ומקווים להסתדר עם מה שיש? בינתיים חברתי במסלול החברתי קהילתי. כי לשלנערה בת ארבע-עשרה בורח פיפי מתוך שינה, מישהו צריך לעזור לה להחליף מצעים ולומר לה שאוהבים אותה גם כך.

השגרה הלא רגילה שלי / אשר איריס, פעיל בקרן משה

אופי ויכולות שונות, ולפעמים לא משנה כמה מאמץ תשקיע וכמה רצון יהיה לך לשפר את המצב, אתה נתקל במחסום שאי אפשר לעבור.

מהר מאוד תפסתי את התפקיד של מדריך הספורט במועדון וגיבשתי לי חבורה של משתתפים קבועים במשחקי כדור: חיים, אלירן, גדליה, ישראל, מזל, אהרון ועוד משתתפים מזדמנים. די מהר הבנתי שאם אעביר מערכי אימון סטנדרטיים, אמצא את עצמי לבד במגרש... אז התחלנו לשחק, לא תמיד לפי החוקים, אבל בדרך כלל עם הרבה הנאה.

תוך כמה שבועות שמתי לב שאני מאוד נהנה ללכת למועדון, האווירה חמה ומחבקת, תמיד גורמים לך להרגיש רצון, וגם אם זה לא נאמר בצורה מפורשת ניכר שהחברים מעריכים אותך ומודים לך על הזמן שאתה איתם. יש ימים מוצלחים פחות שבהם עבודה של שנתיים נראית כאילו לא השפיעה בכלל, ויש ימים מוצלחים. יום מוצלח הוא יום שמזהים בו התקדמות, לרוב היא צצה לאחר זמן רב, ובדרך כלל בצעדים קטנים. למשל, לשים לב שחבר, שבתחילת שנתי הראשונה במועדון היה חסר בטחון ומיעט ליצור אינטראקציה עם שאר החברים, כבר משמיע את דעתו כמעט בכל נושא, וחבר אחר שלא ידע לזרוק לסל וגם לא רצה לנסות, פתאום דורש את הכדור בכל התקפה. ברוב הימים סתם כיף לבוא, לדבר ולהעביר כמה שעות בשגרה לא רגילה.

אז בתום שלוש שנות הפעילות אני חושב שהדבר שיישאר איתי מהתקופה הזו הוא ההבנה שלא הכול בשליטתנו. לפעמים המציאות אינה ניתנת לשינוי, אבל גם במצבים האלה יש מספיק מקום לעשות למישהו קצת טוב.

שמי אשר וקיבלתי הזדמנות לספר על חווית העשייה שלי במסגרת היחידה למעורבות חברתית. זוהי השנה השלישית שלי בקרן משה, ובמשך שלוש השנים הללו אני מתנדב במועדון "רעות" של אקי"ם.

מועדון "רעות" הינו מועדון חברתי לשעות הפנאי, לבוגרים הסובלים מפיגור שכלי קל. המועדון הוא מקום מפגש חברתי ומתקיימות בו פעילויות העשרה וחוגים שונים. הפעילויות תורמות לקידום המיומנויות החברתיות של החברים ומאפשרות למשפחות למצוא פנאי לעיסוקים אחרים.

הגעתי למועדון ושם קיבלה אותי שושנה, ממקימי המועדון. אישה שפעלה במסירות כל חייה למען האוכלוסייה המיוחדת הזו והפכה במהרה להיות הסבתא המאמצת שלי. שושנה גרמה לי להרגיש רצון מהרגע הראשון; בכל שאלה שהייתה לי ובכל בעיה שנתקלתי בה, היא סייעה לי במהירות ובפשטות ונתנה את ההרגשה שכל מה שאני צריך לעשות הוא פשוט להיות עצמי. פשוט להתייחס אל החברים כאל כל בני אדם.

ההבדל המהותי של המועדון ממסגרות התנדבותיות אחרות הוא הסבלנות, שנדרשת מהמדריכים, והידיעה שלא תמיד אפשר לשנות

את המצב הנתון באופן מוחלט. רובנו באים מעולם תחרותי, בכל מאמץ שאנו משקיעים אנחנו מצפים לראות את התוצאות שלו בצורה כזו או אחרת - לומדים בתקופת המבחנים מתוך ציפייה להשיג ציון גבוה או לפחות עובר, נחמדים לבן של הבוס כדי להשיג קידום, אפילו בתחביבים שיש לנו אנו שואפים הרבה פעמים את הסיפוק ואת ההנאה מהתוצאה הסופית. ואולם במועדון כל חבר הוא עולם בפני עצמו, לכל אחד סיפור חיים ייחודי,

הבועה הסטודנטיאלית Vs. מעורבות חברתית / רביב לוטם, פעיל בקרן משה.

"אז למה בעצם ללמוד בבאר-שבע?"

לעומת זאת, בתל אביב אין "אווירה סטודנטיאלית". אבל, אחד הדברים שחשובים לסטודנטים הוא היותם תל-אביביים. בעצם, בשביל זה הם באו. בירושלים, שם העניינים קצת יותר מזכירים את המתרחש כאן, הסטודנטים נהנים להיות סטודנטים, ונהנים להכיר את ירושלים. טוב להם להיות ירושלמים. וכאן? האם אתם נהנים להיות באר שבעים? חשוב לכם להכיר את המקום שבו אתם חיים ולומדים? את האנשים שמתגוררים קומה מעליכם או מתחתכם? את השכונות והאתרים שקצת יותר רחוקים מהאוניברסיטה? לצערי, התשובה הכללית היא שלסטודנט הבן-גוריוני הממוצע (ואני עושה כאן הכללה נוראית, אני יודע) טוב להיות בן-גוריוני, אבל לא באר שבעי. אל העיר העתיקה הסטודנט הממוצע משתדל שלא להתקרב (אלא אם כן זה על מונית לברקה), שכונות כמו נווה זאב ונחל עשן הן כנראה על פלנטה אחרת וגרים שם חייזרים, ואפילו רחוב וינגייט אחרי כיכר מסוימת נחשב בעיני כמה סטודנטים לג'ונגל שמעבר להרי החושך. איך אתה בכלל מעיז לגור שם? הרי זה לא איזור של סטודנטים.

אז איך זה קשור בכלל למעורבות חברתית?

יכול מאוד להיות שזה לא קשור. בן אדם יכול לחיות בבועה שלו בשקט, ולהתנדב בפר"ח או ב"קרן משה" ולתרום את שלו. אפילו לתרום המון. אבל לי קשה לקרוא לזה "מעורבות". משמעותו של להיות מעורב היא להתערב, להתערות. לא להתבדל. ולסטודנטים כאן יש נטייה להתבדל מכל מה שהוא לא הם עצמם. הייתי שמח אם היינו קצת יותר סקרנים. אם היינו קצת יותר נהנים להגיד שאנחנו באר שבעים, ולא להגיד שאני "מבאר שבע אבל מהבועה". הייתי שמח אם לא הייתה לנו נטייה להתעלם או לזלזל בכל דבר שאינו סטודנטיאלי. והכי חשוב, לא הייתי רוצה לשמוע שוב מחברים שלומדים איתי את המשפט האוילי הבא: "בתכלס בלי הסטודנטים לא היה בבאר שבע כלום". כאילו שעשית טובה למישהו שבאת לפה! 200,000 תושבים ישבו וחיכו בכיליון עיניים שתיגע. ממש תודה! אולי כשבאמת נרצה להיות חלק מבאר שבע, כשנרצה להיות מעורבים בנעשה בעיר ולא רק בנעשה בכפר הסטודנטים החמוד שלנו, כשנרצה להישאר כאן ולא לברוח אחרי שלוש שנים חזרה למרכז, אולי אז, אפשר יהיה לדבר באמת על מעורבות חברתית של סטודנטים בעיר הזאת.

את השאלה הזו כל אחד מאיתנו שמע. אם מהורים שדאגו שנברח להם רחוק מדי, מחברים שתוהים מה יש לנו לחפש בנגב, ובעצם ממי לא? התשובה של רובנו, אני מרשה לעצמי להעזי ולומר, היא שבאנו בגלל האווירה, החברה, הכיף, "הבועה הסטודנטיאלית". ברור, זאת גם התשובה שלי! הרי בינינו, מה יכול להיות יותר כיף מאשר להיות סטודנט באוניברסיטה היחידה בארץ שמזכירה קמפוס תוסס "כמו בסרטים"? שבה כולם גרים מרחק הליכה אחד מהשני, וכולם מבליים אחד עם השני ויוצרים קומונה של סטודנטים? אין ספק שבאר שבע היא המקום להרגיש סטודנט, ושהחיים החברתיים שבצידה נחשבים לאחד הפלוסים הגדולים והמושכים לכאן. אבל, הפעם אני רוצה לכתוב לכם על הצד השני, השלילי, של הבועה, על החסרונות הגדולים שבה.

"אבל זה בכלל לא מקום של סטודנטים!"

האמת, שהיה לי אחלה סמסטר שבעולם. כמעט כל סוף שבוע ארוחת שישי אצלי או אצל חברים בוינגייט, רינגלבלום, שמעוני, ועוד רחובות סטודנטיאליים שכללה. כל רביעי בברקה, פעם בשבוע באיינשטיין, והמנצ'ילה הוא בהחלט אחד המקומות הכיפיים. באמת שהחיים כסטודנט כאן זה כל מה שציפיתי לו, ואפילו טוב יותר. אך בחומת הקיבוע של הסטודנטים נתקלתי לאחר כמה שבועות, והופתעתי לרעה. כאשר הצעתי שנגוון מדי פעם, נזנח את האיינשטיין לטובת מקום אחר, נניח, דראפט? או פורום? התשובות שקיבלתי נעו בין זעזוע עמוק לבין פחד בלתי מוסבר: "יש שם ערסים!", "זה בכלל לא מקום של סטודנטים!", "נראה לך שאני אצא למקומות האלה?" ועוד פנינים כאלו ואחרות. לתומי חשבתי שאם כבר עברנו, בתור סטודנטים, לגור בבאר-שבע, לפחות נרצה קצת לדעת מה יש לה להציע- לא? אז כנראה שלא. חמישה פאבים וחצי יאלצו להספיק ל-15,000 סטודנטים מקובעים.

"כשאני אומרת שאני מבאר שבע, חשוב לי להדגיש שאני מהבועה הסטודנטיאלית"

כך אמרה לי סטודנטית (דווקא נחמדה) שנסעה איתי בטרמפ מבאר שבע לצפון לפני כמה חודשים. במשפט אחד, בלי כוונה בכלל, היא ניסחה את התחושה המטרידה שהחלה לקנן בתוכי במשך החודשים הראשונים שלי כאן. **באר שבע לא מעניינת בכלל את הסטודנטים.** את רובם המכריע, לפחות.

ביטוח מושלם! / ד"ר דני פילק, המחלקה לפוליטיקה וממשל

ואמנם, בתחילת הדרך כדי למזער את הפגיעה בשוויון נקבע בבירור שהביטוחים המשלימים לא יכסו שירותים או טיפולים חיוניים, אלא רק כאלה שמוגדרים "nice to have". כלומר, נחמד אם יש לנו אותם, אך בהחלט לא נורא אם אין לנו אותם.

ככל שהמסגרת התקציבית המיועדת למימון סל הבריאות הלכה ונשחקה, גדל הלחץ למצוא מסגרות אלטרנטיבות למימון טיפולים ופרוצדורות שלא נכללו בסל הציבורי. כך, לפני מספר שנים, ביקשו קופות החולים לשווק ביטוח "משלים" נוסף שיקלו טיפולים אונקולוגיים שאינם כלולים בסל. בצעד מעורר תהיות אישר משרד הבריאות לקופות לשווק ביטוחים אלה. אישור זה הפר את העיקרון שטיפולים חיוניים יינתנו רק במסגרת הביטוח הציבורי. משמעות האישור שניתן על ידי משרד הבריאות הייתה שטיפולים מעריכי חיים יהיו פרוגרטיבה של בעלי יכולת. צעד זה מימש את החששות בנוגע לפגיעה בשוויוניות שטמונה בביטוחים המשלימים. אחוז רוכשי הדור השני של הביטוחים המשלימים היה נמוך יותר, דבר אשר העמיק את אי השוויון. עבודה משולבת של שדולת הבריאות ושל ארגונים חברתיים גרמה לביטול אישור זה. היום מבקשות "מכבי" ו"כללית" לעקוף את החוק האוסר על הכללת תרופות אונקולוגיות בביטוח המשלים על ידי שיווק ביטוחים פרטיים, תוך טשטוש הגבולות בין המערכת הפרטית לציבורית (טשטוש שלצערנו קיים גם בתחומים אחרים).

לאחרונה החלו קופות החולים "כללית" ו"מכבי" לשווק בקרב המבוטחים שלהן ביטוחים פרטיים לכיסוי תרופות "מצילות חיים", שאינן כלולות בסל הבריאות הציבורי. הקופות מציגות צעד זה כביטוי לדאגתן למבוטחיהן מול הקושי לכלול תרופות אלו במסגרת הסל המוגדר על פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי. האומנם צעד זה מבטא דאגה אמיתית לכלל מבוטחיהן?

מטרתו של חוק ביטוח בריאות ממלכתי היא לממש את הזכות השווה לשרותי בריאות של תושבי ישראל. קופות החולים הן האחראיות לבצע מטרה זו, ולשם כך מקבלות מימון של המדינה. לצערנו, כבר ב-1997, זמן קצר אחרי חקיקת החוק, החלו משרד האוצר וממשלות ישראל לפגוע במטרה עיקרית זו הן על ידי פגיעה במקורות המימון (ביטול המס המקביל), הן על ידי שחיקה של המסגרת התקציבית (מנגנון העדכון לא הביא בחשבון את הזדקנות האוכלוסייה ואת גידולה), הן על ידי העברת חלק מהמימון לפרט החולה (דרך העלאת שיעור ההשתתפות העצמית על תרופות או גביית השתתפות עצמית לביקור אצל רופאים מקצועיים ובדיקות הדמיה) והן על ידי שילוב של מרכיבים פרטיים או פרטיים למחצה עם המסגרת הציבורית. כזו הייתה ההחלטה לאפשר לקופות החולים לשווק "ביטוחים משלימים" שיבטיחו כיסוי לשירותים שאינם כלולים בסל הציבורי. המשמעות של החלטה אומללה זו היא פגיעה ברוח השוויונית של החוק, שהרי לא כל מבוטחי קופות החולים יכלו לרכוש את הביטוחים המשלימים, ובאופן טבעי שיעור האחרונים היה גבוה יותר אצל אוכלוסיות פגיעות (קשישים, החמישון התחתון).

דלת פתוחה לבני הנוער מתכנית מנו"ף באלבטו אל ראש עיריית באר שבע, רוביק דנילוביץ'

סטודנטים מ"קרן משה - התכנית למנהיגות" מובילים את מנו"ף (מנהיגות נוער ואזרחות פעילה).

זוהי תכנית שמטרתה היא העלאת הדימוי האזורי של בני הנוער ופיתוח זהות חיובית ושייכות עירונית "באר - שבעית" וכן חינוך לאזרחות פעילה. המטרה מושגת באמצעות היכרות עם העיר באר שבע ועם יתרונותיה והתנדבות בני הנוער במוקדים שונים בעיר.

במסגרת התכנית נפגשו התלמידים עם מר רוביק דנילוביץ', ראש עיריית באר שבע, ושמעו ממנו על מנהיגות.

ההרצאה הייתה מרתקת והתלמידים התעניינו מאוד בדבריו. בנוסף, העניק מר דנילוביץ' 'דלת פתוחה' לתלמידים לכל רעיון ולכל בעיה.

קופות החולים, עובדי הבריאות, ארגוני חולים, ארגונים חברתיים ונציגו בכנסת. ברגע שהקופות מחליטות לשווק ביטוחים פרטיים רק לבעלי יכולת לרכוש אותם, הן בורחות מהאחריות כלפי כלל ציבור המבוטחים. גרוע מזה, ברגע של 70% מהמבוטחים יהיה פתרון במסגרת הביטוח הפרטי, הם גם לא ירתמו ללחץ להרחבת הסל הציבורי שימשיך להישחק. התוצאה תהיה היווצרותן של שתי מערכות בריאות: אחת, לבעלי יכולת לממן ביטוח פרטי ושנייה, נחותה לאלה שלא. לכן, בשווקן ביטוחים פרטיים למבוטחיהן בוגדות קופות החולים בתפקידן במסגרת חוק ביטוח בריאות ממלכתי. כבר היום ההפרטה הזוחלת של מערכת הבריאות העמיקה את אי השוויון בנגישות לשירותי בריאות. אסור ששווקן ביטוחים פרטיים על ידי קופות החולים ייתן מכת מוות למערכת הבריאות הציבורית.

מדוע זה רע, תשאלו? הקופות טוענות שהשיגו למבוטחים שלהן "מחיר מבצע", זול יותר מהמחיר של הביטוחים הפרטיים הנמכרים בשוק ונותנים כיסוי דומה. יתרה מזאת, הביטוח הזה אינו דורש בחינה של מצב בריאותי קודם אלא מיועד לכולם. אז מה רע בזה? מה שרע בזה הוא שהביטוח אינו מיועד באמת לכולם, אלא רק לאלה שיכולים לשלם עבורו. במקרה הטוב 80% מהאוכלוסייה, אך בפועל פחות מזה. השאלה המרכזית היא מי דואג לשאר אוכלוסייה, לאלה שלא יוכלו לרכוש את הביטוח החדש? להם אין משרדי פרסום, אין להם נגישות לתקשורת, אין להם תמיכה כלכלית. מי ידאג להם כאשר ל-70% מהאוכלוסייה יהיה פתרון במסגרת הביטוח החדש ולא יהיה שותף למאבק להרחבת הסל הציבורי?

יש להתמיד ביצירת לחץ ציבורי בנושא הרחבת הסל, מאחר שהאוצר אינו מפנה בקלות את המשאבים הדרושים. לחץ זה מחייב פעילות משותפת של

הבנאליות של הזיכרון / אוהד גמזו, מתנדב באלפ"ה

זה עושה לנו טוב לדעת שאנחנו מכירים את זה, ששום דבר לא השתנה, שהשואה, כפי שהטקסים מגלמים אותה, לא השתנתה יותר מדי ולא ברחה לנו למחוזות ולאפיקים, שחס ושלום, לא נכיר. אינני טוען שיש רע בטקסים; זהו אקט חיובי המעיר רגשית את הנוכחים ומזכיר, ולו בקצת, את אשר אירע. ההשתתפות בטקס היא רשות כמובן ויש בה קודים חברתיים מאוד ברורים המורים איך להתנהג במעמדים מסוג זה, ומי שאינו יכול או לא רוצה לעמוד בקודים אלו יכול לא להגיע.

בחודש שעבר נערך הטקס הממלכתי של יום הזיכרון לשואה ולגבורה באוניברסיטה. במהלך אותו שבוע התנהל שבוע זיכרון השואה שבמסגרתו נעשו פעילויות רבות בגוונים רבים ולא מוכרים להנחלת זיכרון השואה. לטעמי, שבוע מורשת השואה הוא תשובה טובה לבעיות שמעוררים הטקסים הבנאליים השנתיים. שבוע מוהשת השואה נערך ברחבי האוניברסיטה וכלל נגיעה אמיתית ומרגשת בתחומים אלטרנטיביים כמו ארכיאולוגיה, אומנות, מוסיקה. בשבוע זה התקיימו מגוון אירועים כמו סדנאות, הרצאות, הקרנות סרטים, פאנלים, ראינות ועוד אירועים. מספר גופים עסקו במלאכת הקודש הזו, בין היתר: אגודת הסטודנטים, דיקאנט, בית הלל ותא הסטודנטים אלפ"ה. אלפ"ה זהו תא סטודנטים שקם לפני שלוש שנים על ידי שלושה סטודנטים אכפתיים, וכיום מתנדבים בו כחמישים סטודנטים כל שנה, המתנדבים פועלים במשך שעות למען ניצולי השואה ולמען מיצוי זכויותיהם שלא מתממשות תמיד. קבוצה זו גם מחלקת מזון לניצולי שואה הנזקקים פעם בחודש ומפתחים עם הניצולים קשר מיוחד. מתנדבי אלפ"ה עמלו ימים כלילות על ארגונו של שבוע זיכרון השואה, והתוצאה מדהימה. שבוע שלם של התעסקות שונה, אמיתית, מבררת ונוגעת בנושא כה רגיש.

"היום, כ"ו בניסן תשס"ה, יום הזיכרון לשואה ולגבורה, אנו מתייחדים עם זכרם של ששת המיליונים מבני עמנו שהוכרעו בקדושת מעונים לטבח ולאבדן על ידי הנאצים ועוזריהם... בעוד מספר שניות תשמע צפירה... הקראת השיר: לכל איש יש שם - זלדה... לשירת התקווה הקהל מתבקש לעמוד... תם טקס יום השואה והגבורה."

זהו מדגם מייצג של חווית השואה שרובנו חווים בחיינו. בגן או בבית הספר, בצופים או בבני עקיבא, בתיכון או באוניברסיטה, ליד הקרמטוריום בבירקנאו או בהר האפר במיידאנק. המוטיבים חוזרים על עצמם כמעט בכל טקס יום שואה ולעתים רבות גם השירים, המחזות והקטעים המוקראים. בטקסי יום השואה בשלבים מתקדמים בחיינו אנו מוצאים את עצמנו הרבה פעמים מהנהנים ומתרפקים לשמע קטע שכבר שמענו בעבר ולעתים גם ממלמלים ומגבבים ביחד עם הקורא בניסיון כושל. לעתים רבות

צביצה פאזנית

גם השנה הצליחה לרתום תכנית הדירות הפתוחות עשרות סטודנטים לפעילות התנדבותית ראויה לשבח. סטודנטים מכל רחבי הפקולטות הגיעו לצבוע את בתיהם של קשישים ושל נזקקים בשכונות הוותיקות בבאר שבע. היזמה המבורכת נעשתה להצלחה גדולה בזכותכם, סטודנטים חרוצים, בתים רבים זכו לקרן אור בחיים יומיומיים די זועפים. יש להודות לפעילי הדירות הפתוחות שמשנים שינוי יומיומי בשכונות קשות-יום בבאר שבע באמצעות עבודה קשה והתמדה. היטמעות מלאה זו בשכונות מקדמת את האוכלוסיות המוחלשות ומעצימה אותן.

אין ברירה / ממוס קינן

הכי הרבה אני אוהב כשאומרים: אין ברירה, זהו המצב, מה אפשר לעשות, מה היית עושה במקומנו? על זה יש לי סיפור מצוין. לאיש אחד הייתה פרה, והוא נתן לפרה לאכול זכוכית. אז מה? אז הפרה מתה, מפני שהיא לא אהבה זכוכית. אז הוא הלך ושרף את הפרה, מפני שלא היתה לו ברירה. מה אתם הייתם עושים במקומו? אם מישהו היה משליך אתכם מהקומה השביעית למטה. איזה ברירה יש? מוכרחים ליפול, אין ברירה. וככה זה עם הממשלה שלנו בכל דבר: איזה ברירה יש לה, תגידו בעצמכם?

מזה אתם רואים דבר אחד: שאם היית פעם טמבל - אין לך ברירה. אתה מוכרח להמשיך להיות טמבל. אבל מי ביקש ממך להיות טמבל מהתחלה?

עמוס קינן, "ספר הסאטירות - 1948 ועד 1984 ולהיפך", הוצאת כתר - ירושלים 1984

מצפוננו בכמה דקות יבשות של מחשבה? אני רוצה להאמין שלא. אנשים חכמים מאיתנו אמרו: "מצווה הבאה לידך אל תחמיצנה" (במכילתא שמות י"ב,ז, למעוניינים). העזרה לניצולי השואה היא חסד גדול שנפל בדורנו, אל לנו להחמיץ זאת. ניצולי השואה הולכים ומתמעטים, ובעוד עשר, חמש עשרה אולי עשרים שנה לא יהיו מי שיספרו לנו בגוף ראשון את אשר אירע ולא יהיה במי לתמוך. פירוש נוסף ל"אל תחמיצנה" הוא אל תחמיץ לה פנים. מונח לפתחנו חסד גדול וצעקה גדולה מפיהם של ניצולי השואה. אל לנו להחמיץ להם פנים, עלינו לשמוח על שנפל בחלקנו הזכות לעזור למשמרי זכות קיומנו.

ארצה להסיט את הזרקור למספר אירועים מרכזיים שהיו בשבוע זה. השבוע החל בסדנת אומנות בין-דורית. ניצולי שואה סיפרו על חוויות שלהם דרך ציורים, איורים והרבה בכי ודמעות. הרצאה לא שגרית נוספת היא הרצאתה של ד"ר חיה אוסטרובר על אודות ההומור כמנגנון הגנה בשואה, נושא שהיה מוקצה מחמת 'ערבוב קודש בחול' עד לפני שנים לא רבות. ההרצאה הייתה מרתקת ופתחה צוהר לנושא ההומור וההתמודדות של האנשים בגטאות ובמחנות בחי" היום יום בעזרת הצחוק, הסרקזם, וההתבדחות הכול כך לא אפשרית במצבים לא אנושיים. השיא של שבוע זה היה הערב האלטרנטיבי. ערב זיכרון סטודנטיאלי, ערב הנותן במה חופשית לכל אחד הרוצה להביע את דעתו, את רגשותיו, את חוויותיו ואת רשמיו מהשואה. הערב נפתח עם דבריו של מייסד תא אלפ"ה, אבנט קליינר, שהקריא קטע מספרו של הרב לאו אל תשלח ידך אל הנער' והציג את החשיבות של זיכרון השואה אל מול המצב כיום ומחויבות המדינה למקימה ולמגיניה ובהם ניצולי השואה והחייל החטוף גלעד שליט. בנוסף עלה ניצול שואה עם נכדתו וסיפר את סיפורו באמצעות השירים שכתב. סטודנטים נוספים העלו דברים שלא היה להם מקום בטקסים הממלכתיים. מעטות העיניים שנשארו יבשות בסוף הטקס.

יש משהו, ואיני קושר אף אחד בדעותיי, בדבריהם של המתקוממים נגד טקסים ונגד סמלים. ההתעסקות בטקסים ובעמידה בצפירה, לדוגמה, היא דבר יחסית קל המשכיח את המהות. מלמדים נער מגיל צעיר שהיה דבר כזה שנקרא 'שואה' ולכן כשיש צפירה הנער מיד עומד דום ומעמיד פני מבין. לכמה מאותם בני נוער באמת אכפת? מעבר לטקסים ולצפירה? האם אלו פני העם לפני הדור? האם האדם הוא קופסה ריקה מתוכן וממהות, המשקיט את

ישראל

כמדינה שתומכת

במדיניות רווחה (זאת הוכח

במהלך השנה האחרונה על ידי סקר

שערכו שלושה חוקרים משובחים). האזרחים בעד חוק

חינוך חינם, האזרחים בעד חוק הבריאות המאפשר

לכל אדם לקבל טיפול רפואי, חוק שאמריקה הגדולה

זוכה ליישם באופן חלקי רק בשנת 2010. אזרחי המדינה

הזאת לא מוכנים לזנוח את הנכים ואת הנזקקים

שבהם מאחור, הם רואים במדינה גוף שאחראי

לספק צרכים למי שלא יכול לספק אותם לעצמו.

ובכל זאת למרות כל האמונות הללו, שטבעות

הן חזק מאוד בכל אחת ואחד מאיתנו, אנו יושבים

ומחכים לתרופת הפלא שתציל אותנו מן המצב אליו

נקלענו. מצב שבו לאורך שנים המדינה מסירה את

ידיה מעל הנושאים, שלנו האזרחים, הם חשובים,

שאנו חושבים שהם כן העסק של המדינה, שהמדינה

מעצם קיומה חייבת לקבל עליהם את האחריות. אנו

יושבים בביתנו וצופים כיצד בכל שנה מחלקים את

עוגת התקציב באופן שלא מקובל עלינו, אך בכל

זאת יושבים חסרי מעש, מחכים ליום שהמצב

ישתנה. ליום שבו יגיע דוקטור מהולל מארצות

הברית ויבדו תרופה חדשה שפותרת את הבעיה.

יש לי חדשות לכל אותם אזרחים אשר יושבים

בחוסר מעש, הגיע הזמן להאמין! הגיע הזמן

לעשות מעשה! הגיע הזמן להבין שאפקט הפלצבו

עובד, שברגע שנאמין, שניקה אחריות על מעשינו,

שניזום, שנרים צעקה, נצליח להחלים מן המחלה!

אז מכאן אני קורא לכם, תתחילו להאמין בדרך.

תתנתקו מהספה ותתחילו לצעוד עם האמונות

שלכם קדימה. תתנדבו שעה או שתיים בשבוע לגוף

שאתם מתחברים לאמונות שלו. תביעו דעתכם עד

כמה שניתן. הטיפול התרופתי לא יגיע בקרוב, אבל

אפשר לנצל את אפקט פלצבו, להבריא מן החולי

ולציייר בצבעים שמחים אופק חדש שייתן תקווה לכל

אזרחי המדינה.

בסמסטר האחרון השתתפתי בקורס שנקרא

"פוליטיקה, עוני ובריאות באפריקה". הקורס הועבר

על ידי צמד מרצים, פרופ' צבי בנטואיץ' וד"ר תמר

גולן. פרופ' צבי, אדם משכמו ומעלה, עשיר בידע

ובניסיון חיים ונחשב למומחה בתחום המחלות

הטרופיות והאיידיס. ד"ר תמר היא אישה שלא פוגשים

כל יום, אישה מחוברת בדמה לאפריקה, עד כדי

כך שלא ניתן להוציא את האפריקה מתמר, אישה

מדהימה, חמה, אוהבת ובעלת ניסיון חיים מעורר

הערצה. במהלך הקורס פרופ' צבי הציג בפנינו את

העובדה הבאה: על מנת להוכיח את יעילותה של

תרופה, יש לערוך ניסוי שבו חלק מן המשתתפים

מקבלים מנת דמה ("קבוצת ביקורת"), ושמצבם

ישתפר פחות ממצבם של אלה שקיבלו תרופה

אמיתית. **המחקר הרפואי מכיר בכך שכ-30%**

מהאנשים שניתן להם טיפול דמה (פלצבו) מרגישים

טוב יותר ומצבם הבריאותי משתפר. 30%! אפקט זה

נקרא אפקט פלצבו - כאשר חולה מקבל טיפול דמה,

או טיפול שאינו כולל את המרכיב "הפעיל" בתרופה,

אך מצבו משתפר. החוקרים מאמינים כי אפקט

הפלצבו מצביע על כך **שהאמונות של האדם בנוגע**

ליכולת הריפוי של הטיפול יכולות לעורר מערכות

פיזיולוגיות שמובילות להבראה. כמו כן, לפלצבו יש

השפעה פסיכולוגית: ציפייה, הפחתת חרדה, תקווה.

המסקנה הנדרשת מן הסיפור היא שמי שמאמין

בלב שלם בטיפול שניתן לו ומייחל בכל כולו

לרפואה שלמה, סיכוייו להחלים גבוהים יותר.

מסיבה לא ברורה, עובדה זאת לא גרמה לי להיזכר

בסבתי עלייה השלום, אשר חלתה בסרטן ונפטרה

בטרם עת, איך היא לא האמינה בטיפול וייחלה לפגוש

אותי! עובדה זאת גרמה לי לחשוב על מדינת ישראל

ועל אזרחיה, חולים ללא אמונה. אינני מתכוון לומר כי

כל אזרחי מדינת ישראל אנשים רפים, חסרי רצון לחיות

או בורים חסרי יכולת. ברצוני לומר כי אזרחי המדינה

איבדו את אמונתם. אינני מתכוון לדבר על ציונות, לא

על שלום ולא על ביטחון, אני מתכוון לדבר על המדינה

שהיינו רוצים לראות מבחינה כלכלית. הרוב המוחלט

של אזרחי מדינת ישראל היה רוצה לראות את מדינת

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
היחידה למעורבות חברתית

חשוב לכם להיות מעורבים?

**נפתחה ההרשמה
ליחידה למעורבות חברתית**

לשנת הפעילות תשע"א

לתוכניות מלגה לסטודנטים

ולתוכנית "הדירות הפתוחות"

שאלון למועמדים בכתובת המייל:

[/http://web.bgu.ac.il/Units/cau/forms](http://web.bgu.ac.il/Units/cau/forms)

לפרטים נוספים:

08-6472841, 08-6461788

הקדימו את הירשם!